

[Justitsministeren.]

dvæle lidt ved Spørgsmaalet om Lovgivningsmagt og Højesteret. Hvis jeg ikke misforstod den ærede Ordfører Hr. Victor Pürschel, lagde han mig i Munden, at det var fuldkommen tilstrækkeligt, naar jeg afbrød ham og sagde: „somme Tider“, til at hævde, at naar politiske Hensyn gør det ønskeligt, saa kan Lovgivningsmagten tilsidesætte Grundloven efter min Mening. Og det ærede Medlem Hr. J. S. Foget syntes at skærpe disse Udtalelser. Da Erfaringen nu har vist, at Referater af den Art Diskussioner sjælden bliver rigtige i Dagbladene, at saadanne Referater fra Dagbladene eventuelt kan anvendes som Grundlag ved en Dom 14 Aar efter, anser jeg det for rigtigt at sige et Par Ord nu for ikke om 14 Aar at blive anholdt for disse Udtalelser.

Forholdet er følgende: En Justitsminister, for at tale til det ærede Medlem Hr. J. S. Foget, har ikke alene altid at rette sig efter Grundloven, han har ogsaa ubetinget at rette sig efter den almindelige Lovgivning. Hvis han ikke gør det, saa har Domstolene en grundlovsmæssig Adgang til at paakende Øvrighedsmyndighedens Grænser. For saa vidt kan der altsaa ikke være Tale om, at Administrationen uden at staa til Ansvar over for Domstolene kan begaa en lovstridig, endsige en grundlovsstridig Handling — hvilket ikke betyder, at der ikke undertiden kan være Tvivl om en Fortolkning. Men det sorterer altsaa givet under Domstolene; dette Spørgsmaal er ganske klart. Derfor bør det ærede Medlem Hr. J. S. Foget aldrig udtale sig, som han gjorde, at Justitsministeren som saadan skulde have en Særstilling.

Det Spørgsmaal, der derimod har været Tale om, baade da jeg talte i sin Tid i Studenterforeningen og ved den Diskussion, der fandt Sted her i 1925 — en meget vidtløftig Diskussion, som jeg citerer eller omtaler i den oftnævnte Pjece —, er et ganske andet. I al Almindelighed vil ogsaa selv de, der som jeg er Tilhænger af, at ikke Højesteret, men Lovgivningsmagten har det sidste Ord med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt en Lov er grundlovsstridig eller ej, i al Almindelighed vil de naturligvis hævde, at i Kraft af den edelige Forsikring, man har afgivet som Rigsdagsmand, i Kraft af den Myndighed, der tilkommer Tingenes Formænd, vil det ikke kunne ske, at en Lov, som er grundlovsstridig, forlader den danske Rigsdag, gaar i Statsraadet og faar Kongens Stadfæstelse. Det vil være paaset forinden. Men der kan foreligge enkelte Tilfælde — det sigtede jeg til med Udtrykket „somme

Tider“ —, der kan foreligge enkelte Tilfælde, som f. Eks. ved Fæsteafsløsningsloven eller ved Lensloven, hvor det drejer sig om meget omfattende Samfundsspørgsmaal, aarhundredlange Stridigheder, hvor Rigsdagen træffer en Ordning, som afvejer de mange forskellige Interesser og Samfundshensyn, det drejer sig om, paa en saadan Maade, at man maa sige: Hvis du tager rent juridiske Brillen paa og ser, som du ellers ser, og fortolker en Lovparagraf, saa er disse Love rent juridisk set paa Grænsen af eller paa den anden Side af Grænsen af det grundlovsstridige. Men det er netop ikke over for saadanne store Samfundsspørgsmaal, den rent juridiske Fortolkningskunst, det kommer an paa. Saaledes har jeg udtalt mig tidligere og flere Gange, og saaledes udtaler jeg mig igen. Og saadan har jeg Ret til at udtale mig, for i de Tilfælde, der har foreligget for Højesteret, har Højesteret netop set bort fra den rent juridiske Fortolkning og lagt Vægt paa de forskellige andre Synspunkter, der gør sig gældende. Det vil altsaa efter min Mening være sjældent, at der overhovedet kan være Tale om noget sligt, og naar der bliver Tale om det, vil det i Regelen være om store omfattende Problemer, som i mange, mange Aar, maaske Aarhundreder, har været Genstand for Diskussion, og som det nu gælder om endelig at opnaa en Ordning paa.

Jeg haaber, jeg har udtrykt mig tilstrækkelig klart; ellers beder jeg ærede Medlemmer om paa ny at vende tilbage til dette Spørgsmaal, for det er vigtigt, synes jeg, at man ikke misbruger det paa den Maade, som det er blevet misbrugt i den sidste Tid. Jeg har heller ikke haft Interesse af, at hverken jeg eller nogen anden Justitsminister skulde udtale en ny Statsretsteori paa dette Omraade.

Det ærede Medlem Hr. Victor Pürschel spurgte mig, om en Dommer, naar det var hans Overbevisning, at en Lov er grundlovsstridig, da ikke havde Lov til at lade være med at lade sig udnævne til Medlem af vedkommende Domstol — i dette Tilfælde altsaa Appelretten. Jeg svarede ikke paa dette Spørgsmaal, for efter min Opfattelse, saaledes som jeg nu lige har skildret den, kan det ikke vel tænkes, at en Lov, der forlader Rigsdagen og stadfæstes af Kongen, er grundlovsstridig. Over for dette er det komplet ligegyldigt, om Dommer Pedersen eller Dommer Hansen har en anden Mening. Jeg kan ikke anerkende det ærede Medlem Hr. Victor Pürschel som nogen særlig habil Grundlovsfortolker, naar han ræsonnerer paa den Maade, som han i